

El punt clau de la novel·la arriba, però, quan Miquel i Maurici descobreixen que Josep Serra va participar en el saqueig i crema d'esglésies i cases particulars durant els primers mesos de la guerra i que va quedar-se amb bona part del botí aprofitant que conduïa un camió. *Entre el roig i el negre* és un llibre que enganya: sembla una novel·la, però és més que res una crònica. Com possiblement molts lectors, Maurici i Miquel coincideixen a ser contraris al franquisme: no obstant això, el que ens descobreixen és sobretot l'egoïsme, la insolidaritat, la capacitat de destruir i de fer mal de l'espècie humana. Si Miquel Mir hagués incidit en aquest aspecte, hauria fet una bona novel·la. D'escriure en sap: *Entre el roig i el negre* es llegeix fàcilment i és d'aquells llibres que atrapen. Opta, però, per recular a l'origen de tota aquesta violència per parlar-nos de la injustícia de la desigualtat de classes, de la guerra del Rif, de la insolidaritat, de la dictadura de Primo de Rivera. Són coses que ja sabíem, però que, de tant en tant,

val la pena recordar. *Entre el roig i el negre* és una bona manera de recordar el nostre passat més recent dels anys vint a la República, de la República a la Guerra Civil i a la Dictadura, de la Dictadura a la clandestinitat i a la resistència. Franco va morir al llit. Ja ho sabem, com, possiblement, sabem també que la bona literatura no té directament res a veure amb la didàctica o amb la moral. Personatges com Maurici o com Miquel, però, ens recorden que no tot és inútil.

Xavier Cortadellas

Un estudi d'àmbit local

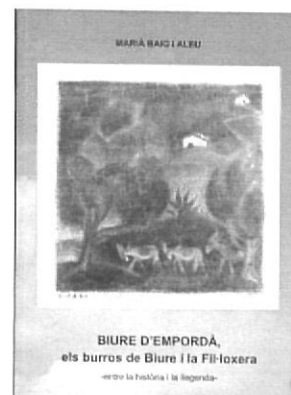
BAIG I ÀLEU, Marià.
Biure d'Empordà, els burros de Biure i la fil·loxera: entre la història i la llegenda.

Figueres/ Ajuntament de Biure d'Empordà, 2005. 79 pàgines.

Monografia molt delimitada tant en l'espai, el municipi altempordanès de Biure d'Empordà, com en el temps, part del segle XIX i primeres dècades del XX. L'estudi s'inicia amb l'aclariment d'una confusió històrica, és a dir, la incorrecta vinculació del llinatge Biure de Queixàs –del terme de Cabanelles– a aquest municipi, errada ja esmenada per l'autor el 1990, com també recentment amb l'adequació i l'aprovació de l'escut municipal oficial.

El títol no deixa a ningú indiferent, ja que barreja termes tan aparentment inconnexos, però que tenen la seva explicació argumental tan bon punt s'inicia la lectura –per cert, i com a valor afegit, molt amena i agradable i ben il·lustrada amb fotografies antigues deixades per alguns biurencs. El llibre està estructurat en cinc capítols: un primer dedicat a Pere Coromines i els burros de Biure, els quals considerarà la vintena «gràcia» de l'Empordà; la població d'aquest municipi durant el segle XIX; la vinya, el vi i la fil·loxera; la fil·loxera a Biure i l'escut heràldic de Biure, que incorpora el ruc traginer.

La plaga de la fil·loxera, com és sabut, assolà el país des del 1878 en que entrà de França a la vall de Sant Quirze de Colera, des d'on s'estengué per tot arreu. Les vinyes extensament plantades per tota la comarca quedaren totalment afectades durant anys, en què es decidí empeltar amb ceps americans immunes i aliens a la plaga. Marià Baig, amb la utilització de la documentació municipal de Biure d'Empordà com a base del present estudi i fruit d'un esforç de recerca, analitza el cas particular d'aquest poble on els efectes s'allargaren fins ben bé les primeres dècades del segle XX. Destaca el paper important de transportistes que tingueren els burros del poble, que ajudaren a por-

tar de França els ceps estrangers, activitat prohibida per les autoritats, com també en totes les tasques relacionades amb l'explotació dels forns de guix, activitat econòmica tradicional de Biure.

El llibre parteix d'un estímul molt clar: el convenciment, basat en l'estudi, de l'enfonsament econòmic que representà aquesta malura dels ceps. La part central de l'obra és, però, l'estudi de la plaga de l'insecte de la fil·loxera, i se centra en el cas particular de Biure. Com que el llibre té una evident unitat argumental, se'n poden extreure amb facilitat els fils conductors que donen unitat al text i que menen a les principals conclusions. En tot cas, l'esforç fet per Baig és més que lloable, encara que hores d'ara s'hauria de disposar d'un estudi molt més ampli del vinyar empordanès on aquest llibre resultaria un dels primers esglaons ja aportats.

Erika Serna i Coba